

Verborgen beeldtaal

De brullende leeuw in jezelf de baas

Als je het goddelijke aan den lijve wilt ervaren, moet je je losmaken van 'de wereld', hierover zijn de meeste spirituele tradities het roerend eens. Een belangrijke component in het proces van onthechting, is ook je losmaken van je emoties. Een niet geringe opdracht. In mythes en legendes wordt deze krachtmeting vergeleken met het overmeesteren van een leeuw!

Tekst: Anne-Marie Wegh

*'Emoties als boosheid,
angst, begeerte en jaloezie
houden ons gevangen in
de illusie'*

Emoties als boosheid, angst, begeerte en jaloezie houden ons gevangen in 'de Maya', de illusie van het aardse leven. Om de onvergankelijke werkelijkheid achter 'de sluier van Isis' te kunnen ervaren, is meesterschap over je gevoelsleven een absolute voorwaarde. Je verkrijgt hiermee het vermogen om uit je 'levensdrama' te stappen. Het licht in de bioscoopzaal gaat aan en je komt erachter dat het verhaal waar je zojuist nog helemaal in op ging, slechts een film was. De neiging om emoties te gaan onderdrukken of ontkennen - 'schijn-heiligheid' - ligt hierbij op de loer, maar heeft een averechts effect. Emoties zijn krachtige energieën. De kunst is om deze niet 'af te snijden', maar om ze te transformeren en te gebruiken in het spirituele proces. Bovendien hebben emoties een boodschap. Ze kunnen je iets leren over jezelf; ze bieden een groeiomgelegenheid.

Beeldtaal

Mythes en legendes zijn vaak verhalen in 'beeldtaal' die ons iets willen vertellen over het innerlijk van de mens. Innerlijke roerselen en spirituele processen zijn soms moeilijk in woorden uit te drukken. Beelden zijn een veel krachtiger instrument om het onzichtbare en het transcendente begrijpelijk te maken. In de beeldtaal - die ook ons onderbewuste gebruikt in onze dromen - staan wilde dieren vaak voor gevoelens. Met name de leeuw is een universeel symbool voor onze emoties en driften. Een brullende leeuw is een treffend beeld voor hoe onze gevoelswereld zich kan presenteren: overweldigend, beangstigend en met veel kracht!

‘Beelden zijn een krachtig instrument om het onzichtbare begrijpelijk te maken’

De hindoegodin Durga met haar rijdier

Hindoegodin Durga

Een prachtig voorbeeld van beeldtaal is de goden-iconografie van het hindoeïsme. Alle details rondom de uitbeelding van specifieke goden hebben een betekenis: kleding, sieraden, huidskleur, attributen enzovoort. Een aantal hindoegoden heeft een vast rijdier, hetgeen ons iets moet vertellen over een specifieke kwaliteit van deze god. Iets wat je kunt berijden, daar heb je meesterschap over, zo luidt de achterliggende gedachte. Het rijdier van Shiva is een witte stier, genaamd Nandi. Een stier staat voor seksuele driften. Shiva heeft zijn seksuele energie uitgezuiverd en onder controle, wil het beeld van een witte stier zeggen. De god Ganesha berijdt een rat of muis, hetgeen staat voor zijn ontwaakte bewustzijn. Ratten en muizen vertegenwoordigen spirituele onwetendheid (leven in het donker) en onzuiverheid.

De godin Durga heeft als rijdier een leeuw. Dat dit staat voor meesterschap over haar emoties, zo mogen we mede afleiden uit haar serene uiterlijk. Het is een vechtlustige godin die met diverse wapens wordt afgebeeld, maar ze blijft innerlijk onbewogen onder het strijdgeweld. Op de illustratie zien we haar zittend op haar leeuw demonen bevechten: ze gebruikt de oerkrachten van haar emoties voor een spirituele opruiming. Als je je emoties meester bent, heb je ook de kracht om je innerlijke demonen te bevechten, zegt dit beeld.

De godin Durga in gevecht met demonen

Griekse mythes

Ook in andere godenpantheonens zien we de leeuw als rijdier terug. De Griekse moedergodin Rhea (Cybele bij de Romeinen) bijvoorbeeld, wordt afgebeeld zowel zittend op een leeuw, als met twee leeuwen voor haar rijtuig.

Een variatie op het thema van de leeuw als rijdier, is het doden van een leeuw met bijzondere gevolgen. De Griekse halfgod Herakles moet in opdracht van koning Eurystheus twaalf onmenselijk zware 'werken' (opdrachten) uitvoeren; een metafoor voor de uitdagingen waarvoor de mens staat die het goddelijke wil verwezenlijken. De eerste opdracht is het doden van de legendarische leeuw van Nemea. De huid van de leeuw blijkt ondoordringbaar, wapens kunnen hem niet deren. Herakles moet noodgedwongen het dier met zijn blote handen wurgen (je moet eigenhandig je emoties te lijf, niets of niemand kan je daarbij helpen). Na zijn overwinning vilt Herakles de leeuw en draagt hij de huid als mantel, met het leeuwenhoofd als kap: de krachten (energieën) van de leeuw (zijn gevoelsleven) staan nu ten dienste van Herakles.

De godin Rhea/Cybele (fontein in Madrid)

Herakles met leeuwenhuid, op een oude Griekse amfora (vaas).

Bijbel

Ook in de Bijbel lezen we over iemand die met zijn blote handen een leeuw verslaat: de geweldenaar Samson. Later ontdekt hij in het karkas van de leeuw een bijennest met honing. Dit is een verwijzing naar de 'drank der onsterfelijkheid' van de goden (*amrita* in het hindoeïsme, *mede* in de Noorse traditie, *ambrozie* bij de Oude Grieken), die volgens de mythes naar honing smaakt. Het bijennest symboliseert de verwezenlijking van het goddelijke door Samson; de beloning die hij krijgt voor het overwinnen van zijn emoties. Weer een andere variatie op dit thema is de profeet Daniël, uit het Oude Testament, die wonderbaarlijk genoeg ongedeerd blijft na een nacht in een leeuwenkuil. Deze man van God wordt niet langer beheerst door zijn emoties en driften, is de boodschap van de Bijbelschrijvers.

Een embleem uit de alchemie (16^e eeuw)

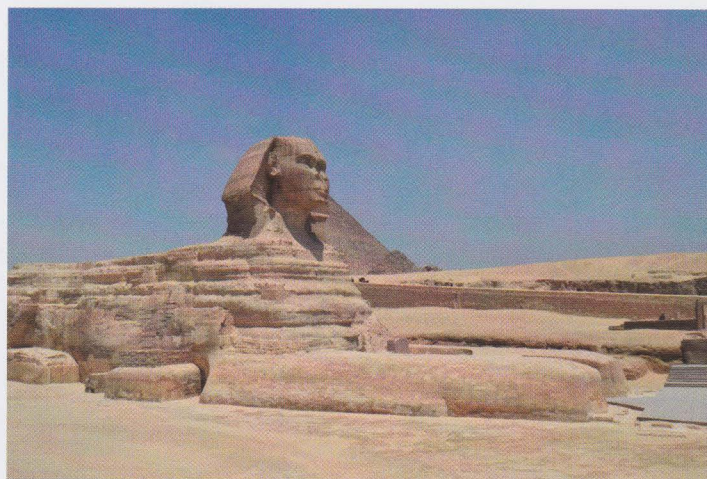
Alchemie

In de spirituele traditie van de alchemie, die zich bezighield met innerlijke transformatie, zien we het beeld van een leeuw die omgevormd moet worden. Alchemistische traktaten staan meestal vol met - voor buitenstaanders - onbegrijpelijke geheimtaal en afbeeldingen. Met kennis van de universele beeldtaal en het proces van godsrealisatie, worden raadselachtige afbeeldingen ineens heel duidelijk en blijkt ook deze traditie zich aan te sluiten bij alle andere. Op de illustratie zien we een leeuw die een zon opeet. Een prachtige en krachtige metafoor voor de vergoddelijking (de zon) van de energieën van het gevoelsleven (de leeuw).

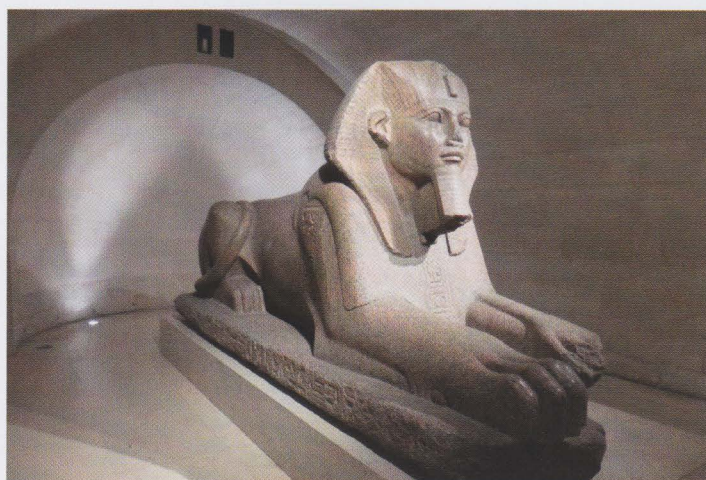
Het raadsel van de Sfinx

Het minst begrepen voorbeeld van beeldtaal is misschien wel de majestueuze sfinx op het plateau van Gizeh: een menshoofd met een leeuwenlichaam. Al vele eeuwen houdt dit raadselachtige beeld egyptologen in haar ban. Wetenschappers zijn het niet eens over wat het precies betekent. De sfinx is een verbeelding van de mens die zijn emoties en driften heeft overwonnen en het goddelijke heeft gerealiseerd. Dit kunnen we afleiden uit de hoofd-
tooi - nemes genaamd - die de sfinx draagt, en de baard die aan de kin van het beeld bevestigd heeft gezeten. Deze attributen staan voor een voltooid proces van kundalini-ontwaken: de nemes verbeeldt de gespreide kap van een opstaande cobra (uraeus) en de baard het lijf van de slang. Farao's droegen een nemes en een (valse) baard om hun goddelijke status te onderstrepen.

‘De sfinx is een verbeelding van de mens die zijn emoties en driften heeft overwonnen’

De sfinx van Gizeh

Sfinx in museum het Louvre (ca. 2600 voor Chr.)

De Semitische godin Ishtar/Inanna, staande op twee leeuwen (reliëf uit de 19^e eeuw voor Chr.)

Groeiproces

De sfinx drukt het groeiproces uit waartoe wij allen worden uitgenodigd: het spirituele proces van godsrealisatie. Het is de volgende stap in de evolutie die de *homo sapiens* gaat maken. Een belangrijk aspect hierbij is dus het verwerven van meesterschap over je gevoelsleven (de innerlijke leeuw). Ook de Boeddha sluit zich hierbij aan. Hij noemde de staat van verlichting die hij onderwees ‘het *nirwana*’. Letterlijk betekent *nirwana* ‘uitgeblust’. Het is een toestand van volkomen rust en kalmte; het gevoelsleven lijkt ‘uitgeblust’. In deze toestand houdt, volgens de Boeddha, alle lijden op te bestaan.

In de Bhagavad Gita, het heilige boek van de yogi, lezen we:
Zij die bevrijd zijn van gehechtheid, angst en woede, die hun toevlucht hebben genomen tot Mij, opgaan in Mij, en gezuiverd zijn, verwezenlijken Mijn goddelijke liefde. •